

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Q. T. T.**, zastoupený Mgr. Alicí Jeziorskou, advokátkou se sídlem Havířov, Svornosti 86/2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 936/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2024, č. j. 20 Az 46/2024 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna ustanovené advokátky žalobce Mgr. Alice Jeziorské, se určuje částkou 6 353 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 10. 9. 2024, č. j. OAM-963/BA-BA01-HA06-2024, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, §14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce požádal o mezinárodní ochranu v České republice dne 23. 7. 2024, krátce po rozhodnutí o jeho správním vyhoštění a rozhodnutí o zajištění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Uvedl, že mu ve vlasti nehrozí nebezpečí, ale bojí se věřitelů, kterým dluží peníze. Žalobce opustil X. v prosinci 2019 za účelem práce v X a do České republiky přicestoval v únoru 2022. Není a nikdy nebyl politicky aktivní. O mezinárodní ochranu žádá kvůli velkým dluhům ve X, které nemůže splatit. Žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu, neboť naznal, že důvodem jeho žádosti byla pouze legalizace pobytu v České republice, kde si chtěl vydělat peníze na splacení dluhu ve vlasti. Žalobci tak nesvědčí žádný z azylově relevantních důvodů.

[3] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, kterou krajský soud zamítl v záhlaví označeným rozsudkem.

[4] Krajský soud aproboval závěr žalovaného, že žalobce neuvedl žádné azylově relevantní důvody. Jeho žádost o mezinárodní ochranu byla motivována pouze ekonomickými problémy a snahou vydělat peníze na splacení dluhů ve X, což nejsou důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 a § 14a zákona o azylu. Akceptoval také názor, že žalobce neprokázal, že by ve X čelil pronásledování nebo vážné újmě.

[5] Informace o zemi původu, které žalovaný shromáždil, podle krajského soudu ukazují, že X má dostatečné mechanismy na ochranu dlužníků a potírání lichvy. Legální půjčky jsou ve X dostupné a úvěry na černo jsou postihovány jak občanským, tak trestním zákoníkem. Žalobce nevyužil dostupné prostředky ochrany ve své zemi, což je podstatné pro posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu, namítá-li hrozbu vážné újmy ze strany soukromých osob; nesdělil také, proč se na státní orgány X vůbec neobrátil. Podle krajského soudu tak zůstaly obavy žalobce toliko v rovině hypotetické. Zároveň žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o nízké efektivitě ochrany poskytované dlužníkům ve X.

[6] Krajský soud zdůraznil, že azyl není nástrojem k řešení ekonomických problémů a legalizaci pobytu. Právo na azyl slouží k ochraně osob před pronásledováním a vážnou újmu, nikoli k zajištění lepšího ekonomického zázemí. Ekonomické argumenty se s účelem udělení mezinárodní ochrany zcela míjí.

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. V ní zejména uvedl, že jednoznačně a dostatečně popsal důvody svých obav z návratu do X, kde mu v minulosti věřitelé vyhrožovali únosem. Vážná újma mu hrozí i ze strany vlastního státu, neboť vietnamská vláda podporuje migraci a neúspěšní žadatelé o azyl čelí diskriminaci a nemají možnost začlenit se do vietnamské společnosti. Jeho obavy nejsou hypotetické a jsou podpořeny i informacemi o zemi původu, na které odkazoval v řízení před krajským soudem. Stěžovatel dále poukázal na judikaturu Ústavního soudu, která ve skutkových pochybnostech přikazuje rozhodnout ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Dodal, že vzhledem k nedostatkům v poskytování ochrany v zemi původu má nárok alespoň na doplňkovou ochranu, kterou krajský soud za splnění určitých podmínek v jeho případě připustil.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na důvody svého rozhodnutí, na kterých i nadále trvá. Navrhl proto, aby kasační stížnost byla odmítnuta pro nepřijatelnost, případně zamítnuta.

[9] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně

pokračování

řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Stěžovatel sám žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti nepředestřel a samotné kasační námitky také neobsahují důvody, které by mohly založit přesah vlastních zájmů stěžovatele, natož přesah svým významem podstatný. Stěžovatel toliko opakuje námitky, jimiž se již dostatečně zabýval krajský soud (hrozící újma od věřitelů po návratu do X, možnost udělení doplňkové ochrany). Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku krajského soudu neshledal žádná pochybení, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro potřebu učinit judikaturní odklon.

[11] Především je třeba uvést, že napadený rozsudek splňuje požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost rozhodnutí (viz například rozsudky ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38).

[12] Pokud jde o ekonomické důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ty dle setrvalé judikatury zdejšího soudu nelze považovat za hrozbu pronásledování či vážné újmy ve smyslu § 12, respektive § 14a zákona o azylu (viz například rozsudky ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54).

[13] Nejvyšší správní soud se situací vietnamských dlužníků žádajících o mezinárodní ochranu z důvodu zadlužení u soukromých osob zabýval již opakovaně (například usnesení ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023-32, ze dne 18. 7. 2024, č. j. 5 Azs 26/2024-15, či ze dne 17. 7. 2024, č. j. 1 Azs 130/2024-35). Dospěl přitom k závěru, že ve X jsou reálně zajištěny mechanismy účinné ochrany například u policie či jiného státního orgánu a že vietnamská legislativa postihuje případy lichvy. Dále uvedl, že je-li ve X státními orgány postihována nejenom lichva, ale i samotné nelegální poskytování půjček (příjemce těchto půjček je považován za oběť trestného činu), nelze bez dalších konkrétních informací předpokládat, že dlužník nebude ze strany státních orgánů chráněn před výrazně závažnějším jednáním, které by spočívalo v násilném vymáhání těchto pohledávek (srov. usnesení ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, bod [21]). Nejvyšší správní soud tedy neshledal nedostatky svědčící o neschopnosti či neochotě státních orgánů X poskytovat ochranu před lichvou a nelegálním poskytováním půjček. V takové situaci nelze rezignovat na využití ochrany státu původu (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS); pouhá subjektivní nedůvěra ke státním orgánům rezignaci na využití ochrany státu neodůvodňuje (viz například usnesení ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23).

[14] Jde-li o doplňkovou ochranu a pro ni klíčové kritérium „*vážné újmy*“, Nejvyšší správní soud se zabýval touto otázkou ve vztahu k hrozbě vážné újmy ze strany soukromých osob například v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57. Dospěl k závěru, že v případě pronásledování či vážné újmy hrozící ze strany soukromých osob je potřeba prokázat, že stát není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmu ochranu, tzn., že neučiní přiměřené kroky k jejich zabránění. K této otázce pak existuje ustálená judikatura (srov. například usnesení ze dne 30. 7. 2020 č. j. 5 Azs 378/2019 - 32, nebo nedávné usnesení ze dne 9. 1. 2025, č. j. 7 Azs 332/2024 - 15). Obavy uváděné v kasační stížnosti stěžovatelem jsou v současné době ryze hypotetické, neboť z obsahu spisu nevyplývá, že by měly jakékoli reálné opodstatnění. Stěžovatel nadto nevysvětlil, proč by nebylo možné využít ochrany státních orgánů v zemi původu. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (respektive nedostatečnosti) ochrany v zemi původu přitom leží na něm (srov. rozsudek tohoto soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62). Doplňková ochrana mu tak neschází, což ostatně konstatoval rovněž krajský soud.

[15] K obecné zmínce stěžovatele o situaci navrátilců do X lze doplnit, že neúspěšným žadatelům o azyl nehrozí ve X bez dalšího žádný postih; opačná situace by připadla úvahu jen u politicky vyprofilovaných jedinců, kterým ale stěžovatel jako evidentní ekonomický migrant není (viz k tomu například usnesení tohoto soudu ze dne 27. 11. 2019, č. j. 1 Azs 320/2019 - 30, ze dne 4. 2. 2009, č. j. 3 Azs 77/2008 - 59, ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011 - 47, nebo ze dne 13. 7. 2020, č. j. 10 Azs 70/2020 - 32). To, zda se následně stěžovatel zařadí do vietnamské společnosti, bude záviset pouze na jeho individuálním chování. Ačkoli se k této ničím nepodložené obecné námitce krajský soud explicitně nevyjádřil, její vypořádání plyne z ustálené judikatury, a nejedná se tak o důvod přijatelnosti kasační stížnosti. Ostatně nelze přehlédnout, že závěry krajského soudu ve vztahu k otázce hrozby vážné újmy stěžovatel v kasační stížnosti konkrétně nijak nerozporuje, ani neuvádí žádné skutečnosti, které by je mohly a měly zvrátit.

[16] Nelze též nezmínit, že důvodem podání žádosti byla v případě stěžovatele snaha o legalizaci pobytu (z ekonomických důvodů), jak konstatoval již žalovaný a následně také krajský soud. Snaha o legalizaci pobytu však důvod pro udělení mezinárodní ochrany nepředstavuje (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53, či ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43).

[17] Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že celá kasační stížnost stěžovatele je vedena pouze v obecné rovině a je koncipována spíše jako pouhé vyslovení nesouhlasu s posouzením věci krajským soudem. Takto pojatá argumentace však není s to prokázat, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a odůvodnit její přijatelnost.

[18] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto dle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS).

pokračování

Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný sice měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho běžné úřední činnosti. Náhrada nákladů řízení tak nenáleží žádnému z účastníků.

[20] Krajský soud ustanovil stěžovateli zástupkyni, advokátku Mgr. Alici Jeziorskou, která zastupuje stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti, odměnu za zastupování proto nyní hradí stát. Kasační soud přiznal advokátce odměnu za jeden a půl úkonu právní služby ve výši 4 650 Kč [1,5 x 3 100 Kč; celý úkon za sepsání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále jen „advokátní tarif“); a půl úkonu za sepsání návrhu na přiznání odkladného účinku podle § 11 odst. 2 písm. a) advokátního tarifu], částku 600 Kč (dvakrát paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu), a daň z přidané hodnoty 1 103 Kč; celkem 6 353 Kč. Tato částka bude advokátce vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2025

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu